

A Közösségi Energia Programtól a Közösségi Energia Szolgáltatóig

MAGYARORSZÁG

ENERGIA-
TERMELÉS/
FOGYASZTÁS

KOLLEKTÍV

VÁROSI

Összefoglaló az esetről

A Magyar Természetvédők Szövetsége - Föld Barátai Magyarország (MTVSZ), a Szolidáris Gazdaság Központ és a Gólya Közösségi Ház 2021-ben egyesítette erőit a Közösségi Energia Szolgáltató Nonprofit Kft. (KESZ) létrehozására. A cél egy decentralizált megújuló energiatermelési modell kialakítása, amely a helyi közösségek vagy a szolidáris gazdasági vállalkozások tulajdonában van. A KESZ-nek sikerült támogatást szereznie egy olyan programhoz, amelynek keretében hét helyszínen közösségi energiaprojektet valósítanak meg. Az első helyszín a Kazán Közösségi Ház lesz, ezzel az egyik első közösségi energiaprojekt Magyarországon.

Miért példa az energia állampolgárságra?

A megújuló energiaforrásokba történő beruházásokat Magyarországon több tényező is nehezíti, mint például a nemzeti finanszírozási rendszerek gyors kimerülése, az engedélyezési eljárásokkal kapcsolatos bonyolult bürokrácia, valamint az, hogy az országban nagyon korlátozottan állnak rendelkezésre a szükséges berendezések, szolgáltatások és szakértelem. A projekt célja az energia állampolgárság és az energetikai átállás előmozdítása a szakpolitikai döntéshozatali folyamatok nyomon követésével és a jogszabályok felülvizsgálatával (jogi érdekérvényesítés), fórumok szervezésével és a lakosok oktatásával (tudatosságnövelés).

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjának támogatásával, a 101022492 számú támogatási szerződés keretében valósul meg.

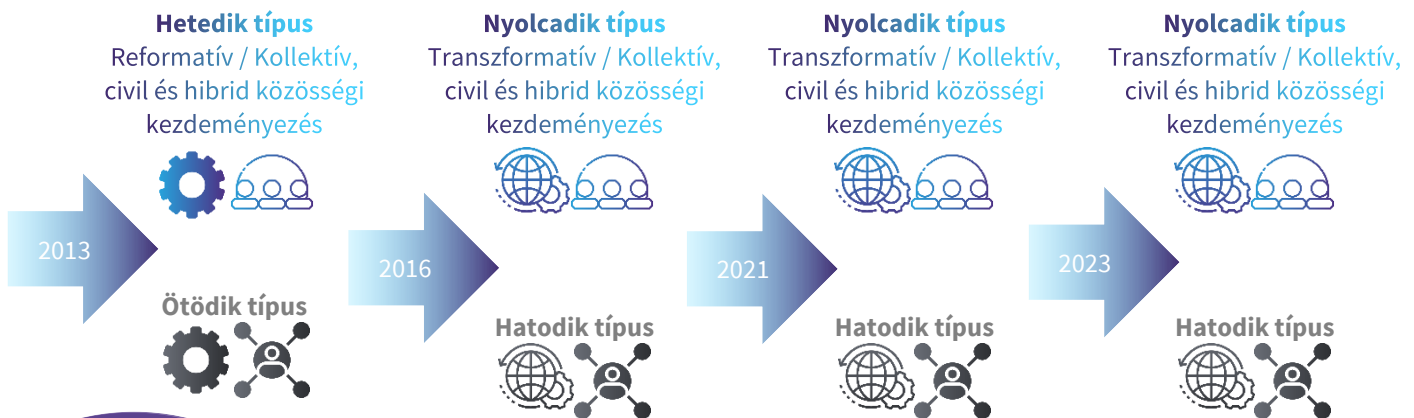
Célok

1. Az energetikai átállásban való szerepvállalás, a fenntarthatóság és az átállás gyakorlatba ültetése;
2. Az energiahatékony, megújuló energiával kapcsolatos projektek fejlesztésének előmozdítása a kedvező szabályozási környezet megteremtésével;
3. Az állampolgárok tájékoztatása a közösségi energiához kapcsolódó lehetőségekről és bevonásuk a közösségi energiaprojektekbe; csoportok és közösségek támogatása projektjeik elindításában.

Esetttörténet és tipológia

A kezdeményezés célja kezdettől fogva a közösségi energiaprojektek támogatása volt. Így az Energia állampolgárság szempontjából ez egy civil és hibrid közösségi kezdeményezés. Mivel a szervezet szakpolitikai lobbitevékenységet is folytat, másodlagos ideál-típusként a nyilvános cselekvés szintén jelen van (ld. Ötödik és Hatodik típusok). A projekt a kezdeti szakaszában inkább reformatív volt, de fokozatosan transzformatív jellegűvé vált, ahogy az összegyűjtött ismereteket a gyakorlatba ültették.

Esetttörténet

A módszertani
összefoglaló
[ITT](#) olvasható!

Ez a projekt az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programjának támogatásával, a 101022492 számú támogatási szerződés keretében valósul meg.

Első fázis: Létrehozás és kezdeti tudásgyűjtés, 2013-2016

Az MTVSZ Községi Energia Programja 2013 óta fut. Az első fázisban hazai és nemzetközi tapasztalatokat gyűjtöttek az esettanulmányok segítségével, amelyek jó keretet és alapokat biztosítottak a további fejlesztésekhez. Emellett megkezdtek a közösségi energia témájához, megvalósításához kapcsolódóan a közösségépítést is.

Ebben a fázisban a kezdeményezés kollektív jellegű, civil és hibrid volt, hiszen központjában a közösségi energia volt. Mivel a hangsúly a tudásbázis kiépítésén volt, ebben az időben az eset inkább reformatív volt (ez látható a fő ideál-típusban, a 7. típusban).

Emellett a kezdeményezés képviselői rendszeresen részt vettek a vonatkozó szakpolitikai felülvizsgálati folyamatokban, így a nyilvános cselekvés is jelen volt (ezt jelzi a másodlagos típus megléte).

	Egyéni			Kollektív	
	Háztartás szintjén	Szervezetbe ágyazott	Nyilvános, társadalmi szintű	Civil és hibrid közösségi kezdeményezések	Társadalmi mozgalmak
	Első típus	Harmadik típus	Ötödik típus	Hetedik típus	Kilencedik típus
	Második típus	Negyedik típus	Hatodik típus	Nyolcadik típus	Tizedik típus

Fő típus: Hetedik típus

Reformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

Másodlagos típus: Ötödik típus

Reformatív / Kollektív, Nyilvános, társadalmi szintű

Második fázis: Oktatás, szemléletformálás, közösségépítés és érdekérvényesítés, 2016-2021

A második szakaszban elsősorban oktatási és szemléletformáló kiadványokat készítettek, valamint számos konferenciát, workshopot és előadást tartottak az összegyűjtött ismeretek és tapasztalatok terjesztése érdekében.

Egy informális szakértői hálózatot is létrehoztak, amelyben számos, az energiakérdésekkel vagy kifejezetten az energiaszegénységgel foglalkozó neves szervezet vett részt.

Elindult egy kísérleti projekt is egy közösségi energiarendszer kifejlesztésére, és megkezdődött az új megújuló energiaforrásokról szóló irányelvvel kapcsolatos érdekérvényesítés.

A második fázisban az eset reformatívról transzformatívrá változott (ami az elsődleges és

másodlagos típusok kijelölésében is tükröződik). A felhalmozott tudást a gyakorlatba ültették, és az aktív közösségépítés és érdekérvényesítés váltak jellemzővé.

	Egyéni			Kollektív	
	Háztartás szintjén	Szervezetbe ágyazott	Nyilvános, társadalmi szintű	Civil és hibrid közösségi kezdeményezések	Társadalmi mozgalmak
	Első típus	Harmadik típus	Ötödik típus	Hetedik típus	Kilencedik típus
	Második típus	Negyedik típus	Hatodik típus	Nyolcadik típus	Tizedik típus

Fő típus: Nyolcadik típus

Transzformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

Második típus: Hatodik típus

Transzformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

Harmadik fázis: A Községi Energia Szolgáltató Nonprofit Kft. megalapítása, 2021-2023

2021-ben megalakult a Községi Energia Szolgáltató Nonprofit Kft., és elindult egy kísérleti közösségi energetikai beruházás tervezése. Az első ilyen projekt, a Kazán Községi Házban már 2022-ben el is indult. Bár a napelem telepítése már elkészült, a jelenlegi magyar szabályozási környezetben nehézkes az üzemeltetése¹.

A KESZ projektje keretében kisléptékű együttműködés indult Alsómocsolád önkormányzatával, egy inspiráló kis faluval. Egyelőre a falu házainak napenergia-potenciálját mérték fel, és remélik, hogy a jövőben ott egy energiaközösség jön létre.

A KESZ jelen projektjét az Innovációs és Technológiai Minisztérium finanszírozta, hat másik nagyszabású programmal együtt (amelyek teljesen különbözőek, de valamilyen módon kapcsolódnak a közösségi energiához).

Negyedik fázis: Átalakulás és jövő, 2023-

A kezdeményezés jelenleg jelentős átalakuláson megy keresztül. A projektet vezető két partner (az MTVSZ Magyarország és a Szolidáris Gazdaság Központ) várhatóan külön-külön folytatja munkáját, de mindketten továbbra is támogatják a közösségi energetikai kezdeményezéseket és lehetőség szerint együttműködnek. Az MTVSZ a jelenleg finanszírozott nemzeti pályázatokhoz illeszkedő, nagyobb léptékű kísérleti projektek kidolgozását fogja támogatni. A Szolidáris Gazdaság Központ az alulról jövő kezdeményezések támogatására kíván összpontosítani, amelyek a

Ezeket a támogatott projekteket vezető szervezetek közösen létrehozták a Magyar Energiaközösségek és Rugalmassági Szolgáltatók Szövetségét (MERSZ), hogy tapasztalataikat egyesítve olyan részletes szabályokra vonatkozó szakpolitikai javaslatot dolgozzanak ki, amelyek valódi lehetőségeket teremthetnek az energiaközösségek kialakítására.

	Egyéni			Kollektív	
	 Háztartás szintjén	 Szervezetbe ágyazott	 Nyilvános, társadalmi szintű	 Civil és hibrid közösségi kezdeményezések	 Társadalmi mozgalmak
 Első típus	Harmadik típus	Ötödik típus	Hetedik típus	Kilencedik típus	
 Második típus	Negyedik típus	Hatodik típus	Nyolcadik típus	Tizedik típus	

Fő típus: Nyolcadik típus

Transzformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

Második típus: Hatodik típus

Transzformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

jelenlegi szabályozás szerint még nem képesek az energia közös előállítására és elosztására.

	Egyéni			Kollektív	
	 Háztartás szintjén	 Szervezetbe ágyazott	 Nyilvános, társadalmi szintű	 Civil és hibrid közösségi kezdeményezések	 Társadalmi mozgalmak
 Első típus	Harmadik típus	Ötödik típus	Hetedik típus	Kilencedik típus	
 Második típus	Negyedik típus	Hatodik típus	Nyolcadik típus	Tizedik típus	

Fő típus: Nyolcadik típus

Transzformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

Második típus: Hatodik típus

Transzformatív / Kollektív, civil és hibrid közösségi kezdeményezés

¹ Az esettanulmány a 2023 őszi jellemző helyzetet tükrözi.

Az energia állampolgárság fenntarthatósági szempontjai

A projekt célja egyértelműen egy demokratikusabb energiarendszer létrehozása a közösségi energiaprojektek megvalósításának támogatásával és a háztartások közös tulajdonában lévő, háztartási méretű erőművek fejlesztési lehetőségeinek megteremtésével.

Segíthet az energiatudatosság növelésében, az energiaszegénység csökkentésében, a közösség megerősítésében és pénzügyi előnyök generálásában.

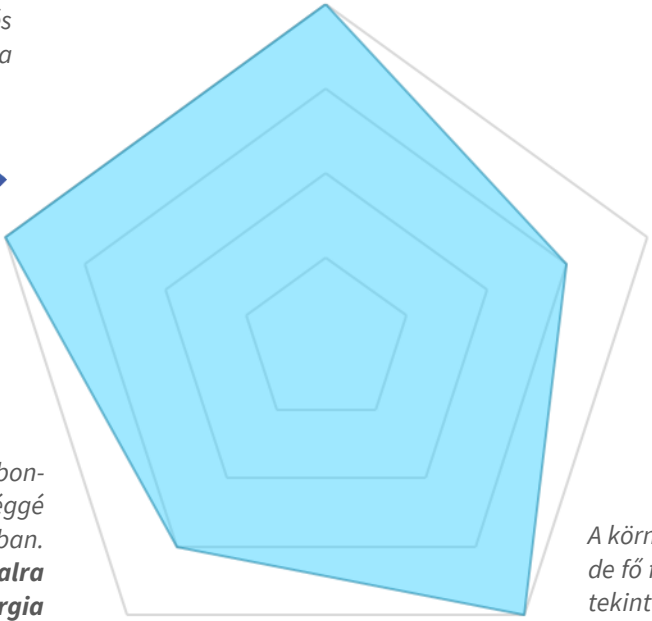

Demokratikus energiarendszer

A demokratikusabb energiarendszer kialakítása az eset egyik központi kérdése, és a jövőkép része

*Az eset működése során az állampolgári kontroll lehetővé tétele az egyik legfontosabb szempont. **Az egész projekt célja, hogy növelje a közösségek energiatudatosságát, és valódi lehetőségeket biztosítson számukra** (pl. jogi érdekvédelem révén) a közösségi energiaprojektek tényleges megvalósítása érdekében.*

Állampolgári kontroll
Az állampolgárok hatékony ellenőrzést gyakorolnak, és szavazataikat figyelembe kell venni

*A projekt fő célja az energetikai átállás és a demokrácia előmozdítása, ezért a méltányosság/igazságosság kérdése nagyon fontos az ügy szempontjából. **Bár az energiaszegénység csökkentésének gondolata szerepel a program leírásában, az alapvető célkitűzések között nem szerepel.***

Egyenlőség és igazságosság
Az egyenlő hozzáférés biztosított, de különböző kritériumok alapján korlátozott

*A projekt egyértelműen hozzá kíván járulni a karbonkibocsátás csökkentéséhez, de ezt nem hangsúlyozzák eléggé az üzeneteikben és az alapidokumentumokban. **Összességében a hangsúly inkább a gyakorlati oldalra helyeződik: a megvalósításra, a közösségi energia szabályozási és technológiai oldalára.***

Karbonkibocsátási korlát
A karbonkibocsátási korlát explicit figyelembe vétele

*A környezeti fenntarthatóság előmozdítása az eset fontos háttéreleme, de fő fókusza az energia és az energiarendszer reformja. A teljes esetet tekintve **a projekt nagymértékben hozzájárul a környezeti fenntarthatóság előmozdításához, és a kapcsolódó alapelvek a projekt elméleti háttérében szerepelnek.***

Környezeti fenntarthatóság
A környezeti fenntarthatóság központi kérdés, és a célmeghatározás során figyelembe veszik

További információ

facebook.com/kozossegienergia

mtvsz.hu/kozossegi-energia

tudaster.kozenergia.hu

transzformatorkozpont.hu

kozossegienergiaszolgaltrato@gmail.com

info@mtvsz.hu

Hivatkozások

- Online prezentáció: Életigenlő Kaláka - A megújulókról és a közösségi energiáról tudatosan, 14-04-2022. X. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=NP1Alk3rFwc> (utolsó letöltés: 2023.11.09.)
- Kovács, B. (2022). Közösségi energia a gyakorlatban "Community energy in practice - lessons from the first year" konferencia előadás, 31-05-2022. URL:https://mtvsz.hu/uploads/files/Kovacs_Bence_MTVSZ-KESZ_2022-05-31_koz_en_gyakorlatban_NFFT.pdf (utolsó letöltés: 2023.11.09.)
- Fabók, M. (2020). Energiaközösségi kezdeményezések elősegítése hazánkban. A Közösségi Energia Szolgáltató létrehozása. Community Energy Forum, 27-11-2020. URL:https://mtvsz.hu/uploads/files/Fabok_Marton_KESZ_MTVSZKozossegienergiaforum_20201127.pdf (utolsó letöltés: 2023.11.09.)
- MTVSZ, 2013. WP7 Community energy briefing for decisionmakers, Hungarian version
- Interjúk az MTVSZ, a KESZ, valamint Alsómocsolád önkormányzatának munkatársaival
- URL:https://mtvsz.hu/uploads/files/co_power_wp7_project_leaflet_mtvsz_hun.doc (utolsó letöltés: 2023.11.09.)
- Interjú az eset két bevont résztvevőjével
- Vadovics, E., Szöllőssy A., és Vadovics K. (2023). Introduction and Methodology for the EnergyPROSPECTS Detailed Case Summary Reports. EnergyPROSPECTS (PROactive Strategies and Policies for Energy Citizenship Transformation). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10075408>

A képek forrása

facebook.com/kozossegienergia

Az esettanulmány szerzői

Feltérképezés és részletes esettanulmány:

Szöllőssy Anita, GreenDependent Intézet

Összefoglaló esetleírás:

Szöllőssy Anita és Vadovics Edina, GreenDependent Intézet

Fordítás:

Mihály Edina, GreenDependent Intézet

A fordítás szakmai ellenőrzése:

Vadovics Edina, GreenDependent Intézet

Az EnergyPROSPECTS projekt konzorciuma

University of Galway (GAL)

University Road, H91 TK33, Galway, Írország

OLLSCOIL NA GAILLIMHE
UNIVERSITY OF GALWAY

Université libre de Bruxelles (ULB),

Avenue Franklin Roosevelt 50-1050, Bruxelles, Belgium

UNIVERSITÉ
LIBRE
DE BRUXELLES

GreenDependent Intézet (GDI),

2100 Gödöllő, Éva u. 4., Magyarország

gr^ündependent
Intézet

Universiteit Maastricht (UM),

Minderbroedersberg 4-6, 6200 MD, Maastricht, Hollandia

Maastricht University

Applied Research and Communications Fund (ARC Fund),

Alexander Zhendov Street 5, 1113, Sofia, Bulgária

ARCFUND

Notre Europe – Institut Jacques Delors (JDI),

18, rue de Londres 75009, Paris, Franciaország

NOTRE
EUROPE
Jacques Delors Institute
Penser l'Europe • Thinking Europe • Europa denken

University of Latvia (UL),

Raiņa bulvāris 19, LV-1586, Riga, Lettország

UNIVERSITY
OF LATVIA

Technische Universität Berlin (TUB),

Straße des 17. Juni 135, 10623, Berlin, Németország

Technische
Universität
Berlin

Universidade da Coruña (UDC),

Rúa da Maestranza 9, 15001 A Coruña, Spanyolország

UNIVERSIDADE
DA CORUÑA

